

(א) יצמות לה: [תקמן פס:]
(ב) ע"כ, א. יצמות לה.]

הגהות מהר"י לנרא

[א] תו"ם ד"ה סיפא כו' ומפרש בגמ' דנפלו לה כשהיא ארוסה ויוקת ארוסה עושה ספק ארוסה. לנפול להג' ומפרש בגמ' דנפלו לה כשהיא נשואה ויוקת נשואה עושה ספק נשואה וכו'. וזוה"ל ויוקתמא דרבה ציבמת לה ע"כ:

תוספות רי"ד

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים ב"ש ובי"ח שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארה ב"ש אומרים לא תמכור ובי"ח אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים. ארי"א אמרו לפני ר"ה הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים. א"ל על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין את הישינים. נפלו משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה הבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים. ארי"א אמרו לפני ר"ה הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אלא שאתם מגלגלין את הישינים. נפלו משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה הבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים. ארי"א אמרו לפני ר"ה הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אלא שאתם מגלגלין עליו את הישינים. ר"ש חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל לית ואם מכרה ונתנה בטל ושאיין ידועים לבעל לית ואם מכרה ונתנה קיים. פי"א נפלו לה נכסים בירושה עד שלא תתארס ותתארסה מודים בוח שמוכרת ונותנת לכתחילה בעודה ארוסה לא משנתארה ועדיין לא נשאת בוה פליגי ב"ש ובי"ח. דב"ש סביר תמכור לכתחילה ובה"א לית אבל אם מכרה ונתנה קיים. ואצ"פ שאת"כ נשאת הלקוחות מה שמכרה ונתנה בעודה ארוסה. מ"ש רישא דלא פליגי ומ"ש סיפא דפליגי רישא בוכותה נפלה לה סיפא אימור בוכותה אימור בוכותו הילכך לכתחילה לא תמכור ואם מכרה

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות עה.

עה.

עין משפט
גר מצוה

א א ב מיי פכ"ב מהל' אצות הל' ז ח סמנ לאון פא עוש"ע אה"ע ק"י 5 סעי' יא:

תוספות רי"ד (המשך)

ונתנה קיים פי' דאירוסין עושין ספק נשואין פי' ספק לא נשאת הילכך לכתחילה לא תמכור ואם רוצה למכור אין נוקקים לה ואם מכרה ונתנה קיים אבל ברישא שנפלה לה בוכותה בודאי החזיקה בהן אין האירוסין שהן ספק מוציאין מיד ודאי ולכתחילה תמכור: ארי"א וכו'. פי' ואמאי אמרי' אם מכרה ונתנה קיים א"ל על החדשים אנו בושים הדיינו אחר שנשאת שהבעל מוציא מיד הלקוחות אנו בושים למה מוציא והלא הנכסים שלה הן ואתם מגלגלין עליו עוד הישינים כשמכרה בעודה ארוסה. נפלו לה משנשאת וכו' פי' שכן משנשאת נכסה לרשות הבעל לאכול פירוהון ואין זכות לה לאשה בהם אך אם התאלמן או התגרש: עד שלא נשאת ונשאת וכו'. פי' בין שפלו לה קודם אירוסין בין לאחר אירוסין ונשאת וכו' ופי"א אמרו לפני ר"ה הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אלא שאתם מגלגלין עליו את הישינים. ר"ש חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל לית ואם מכרה ונתנה בטל ושאיין ידועים לבעל לית ואם מכרה ונתנה קיים. פי"א נפלו לה נכסים בירושה עד שלא תתארס ותתארסה מודים בוח שמוכרת ונותנת לכתחילה בעודה ארוסה לא משנתארה ועדיין לא נשאת בוה פליגי ב"ש ובי"ח. דב"ש סביר תמכור לכתחילה ובה"א לית אבל אם מכרה ונתנה קיים. ואצ"פ שאת"כ נשאת הלקוחות מה שמכרה ונתנה בעודה ארוסה. מ"ש רישא דלא פליגי ומ"ש סיפא דפליגי רישא בוכותה נפלה לה סיפא אימור בוכותה אימור בוכותו הילכך לכתחילה לא תמכור ואם מכרה

האשה שנפלו עד שלא תתארס. פי' צקונטרס ונתארכה אצל נישאת לא והציא ראה מדמתן עד שלא נישאת ונישאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים אצל לכתחילה משמע דלא תמכור ומשמע לרש"י דעד שלא נישאת משמע אפי' קודם אירוסין וקשה לר"י דלמרינן בגמ' רב ושמואל דאמרי תרוייהו צין נפלו לה נכסים עד שלא תתארס צין משנתארכה עד שלא נישאת מוציא מיד הלקוחות ופריך כמאן דלא כר' חנינא צין עקביא ולא כר"י ואמאי והא הו' כר' חנינא צין עקביא דבעי למימר דהבעל מוציא מיד הלקוחות אפי' נפלו לה עד שלא תתארס ונישאת דהא אע"פ שלא נישאת ונישאת קיימי אלא ודאי משמע ליה להש"ס דעד שלא נישאת לא מייירי נפלו לה קודם אירוסין והיינו טעמא דעד שלא נישאת משמע שנפלו לפני נישואין דאין דבר מפסק צין נפילת נכסים לנישואין ואע"פ דהשתא אין ראה משס לפירוש הקונטרס מ"מ יכול רש"י לפרש כן בלא ראה ואין להקשות לפירושו משס לדקדק דוקא עד שלא נישאת היינו משנתארכה כדפירש הא נפלו קודם אירוסין וניסת מוכרת לכתחילה דאיכא למימר דה"ה אפילו נפלו לה קודם אירוסין דלא תמכור אלא הא דנקט עד שלא ניסת דמשמע משנתארכה לאשמועינן דאפ"ה אם מכרה ונתנה קיים. רש"י א:

נפלו לה משנתארה ב"ש אומרים תמכור. צמסקת פאה דירושלמי צרק צ"ע ר' תנחום קמי ר' יוסף אמאי לא תני לה גבי דברים שהם מקולי צ"ש ומחומרי צ"ה

א"ל לא תני אלא דבר שהו' חומר משני דרדין וקל משני דרדין והכא קל לאשה וחומר לבעל והתניא צית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר והרי קל לעניים וחומר לבעל הצי' א"ל אינו חומר לבעל הצי' שמתעמו הוא מפקיר וקשה לר"י והא קמני התם צ"ש אומרים צ' צמות דהוי קל לאיש וחומר לאשה שאינה נוטלת כחובתה צהרת צמת אמת כצ"ה וי"ל שאין זה קולא אלא חומר צמוחצר לגרשה צהרת צמת אמת אע"פ שרונה צך לאחר מייכן שמת חמור זה: סיפא אימר בזכותו נפלו בו'. תימה א"כ לצ"ה נמי תמכור לכתחילה דכיון שהיא מוחזקת הוי ספק שלה ודאי ואין ספק מוציא מיד ודאי כדאשכחן גבי שומרת יבם שנפלו לה נכסים התם א) הויא איהי ודאי ויבם ספק מוציא מיד ודאי וי"ל דהכא צודאי לישא קיימא דכל המארכ דעמו לישא הילכך לכתחילה לא תמכור אע"פ שהיא ודאי אצל התם כן עומדת לחליצה כמו לייבום והואיל והיא ודאי אמרו חכמים דתמכור לכתחילה: איבעיא להו ר"י אבתחילה קאמר או דיעבד. צפירוש רש"י מכתבת ידו כתב שני לשונות בלשון אחד פי' דקאי ארישא דקמני עד שלא תתארס מודים צ"ש וצ"ה שמוכרת ונותנת וקיים וקא מצעיא ליה השתא הך אמרו לו אי צעו למימר דלכתחילה לא תמכור אצל דיעבד מודו דמכרה קיים או דיעבד דאפי' דיעבד צעו למימר דמכרה צטל ולפ"ז הדין עמו דגריס צהויא צרימא דמייתי מה ז' מוכרה צטל אף ז' מוכרה צטל אמר להם על החדשים אנו צושים כו' ולא גריס מה שכתוב צסיפא צתר אף ז' מוכרה צטל אמר להן אף ז' לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל וזכה צאשה לא יזכה צנכסים אמר להם על החדשים כו' דודאי לא גרסינן ליה דהכי קאמר אף ז' לא תמכור והא תנן צהדיא דמודים צ"ש וצ"ה שמוכרת לכתחילה וצתוספתא נמי לא גרסינן ליה ולשון אחר פירש לכתחילה אצ"ש או דיעבד אצ"ה ולפ"ז חנוס מחקו רש"י אלא לפי שאינו כתוב צתוספתא ואין גראה לר"ת פירוש זה דהא היכי צעי אי אמרו לפניו דר"ג שקלו וטרו אליצא דצ"ש והא פריך צכולי הש"ס אטו טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן ונראה לר"ת דהכי פירשו לכתחילה וקאי ארישא דנפלו לה עד שלא תתארס דמוכרת לכתחילה וקאמרי אינהו הואיל וזכה צאשה לא יזכה צנכסים ולא תמכור לכתחילה כמו צנפלו לה משנתארכה וקא מהדר להו על החדשים אנו צושים כלומר נפלו לה משנתארכה שהם חדשים שנפלו לה מיד אנו צושים למה לא תמכור אפי' לכתחילה ואתם מגלגלין עלינו את הישינים שנפלו לה קודם אירוסין שלא תמכור לכתחילה או דלמא דיעבד אסיפא דנפלו לה צאירוסין קאי דאמרי צ"ה מוכרה קיים וקאמרי אינהו מוכרה צטל כמו נפלו לה משניסת והשיב להם על החדשים אנו צושים על אותם שנפלו משנשאת שהם חדשים למה מוכרה צטל ואתם מגלגלין את הישינים פי' לא שהן ישינים צשעת מכירה דהא צנפלו לה משנתארכה ומכרה צאירוסין איירי דחדשים הם אלא כלומר שהם ישינים כשניסת והא דלא נקט היצ"א ארישא קאי או אסיפא אלא לכתחילה או דיעבד אומר ר"ת שכן דרך הש"ס דבעי בלשון שפושט לצסוק דפשיט ש"מ דיעבד ולא הוה שייך למימר ש"מ אסיפא שאין מזכר צברייתא לא רישא ולא סיפא ת"ש דתינא כו' אמר להם אף ז' לא תמכור כלומר צזה אני מודה שהיא כאשתו לענין שלא תמכור לכתחילה והשתא פשיט שפיר דמדקאמר אף ז' מוכרה צטל ש"מ דאסיפא קאי דארישא לא הו' אמרי מוכרה צטל ועוד מדקמהדר להם אף ז' לא תמכור לכתחילה ש"מ דאסיפא קאי ועוד יש ליישב אף לפי' הקונטרס קמא גרסי' שפיר אמר להם אף ז' לא תמכור כמ"ש צספריס דה"ק הואיל וז' אשמו פירוש נפלו לה משנתארכה ונישאת וז' אשמו נפלו לה עד שלא תתארס ונתארכה מה ז' מוכרה צטל דמדנקט אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים צמכרה צאירוסין משמע דמודים שאם מכרה משנשאת דמכרה צטל אע"פ שנפלו לה משנתארכה אף ז' מוכרה צטל עד שלא תתארס ונתארכה אמר להם אף ז' לא תמכור פירוש אף ז' שנפלו לה משנתארכה ונשאת דוקא לכתחילה לא תמכור אצל דיעבד מוכרה קיים אצל קשה קת' לרש"י דה"ל נמי לר"ג להדורי להו אמאי עד שלא תתארס מוכרת לכתחילה: לא

האשה. עד שלא תתארס. ונתארכה: צ"ש אומרים תמכור. בעודה ארוסה אצל משנתארה לא כדתי לקמן עד שלא ניסת וניסת וכו': הואיל וזכה צאשה. שהיא ארוסותו: לא יזכה צנכסים. צגמרא מפרש אהי מיינייהו קיימי אלכתחלה דצ"ש או דיעבד דצ"ה: על החדשים. שנפלו לה משנשאת: אנו צושים. מה ראו חכמים לומר אם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות כדתנן לקמן צמתת: עד שלא נשאת. כגון משנתארכה או קודם לך ואחר כך נשאת: ה"ג ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים: הואיל וזכה צאשה. שנשאת: על החדשים. שנפלו לה משניסת: הידועים לבעל. צגמרא מפרש: גמ' מאי שנת רישא דלא פליגי. הרי נתארכה ומשס דנפלו לה קודם לכן הורע כוחו: צנוסה נפלו. עדיין לא היה זכאי צשלה ולא צה אלא היא עממה: צנוסה. כזר זכה צה וצנכסיה: אימר צנוסה כו'. דאירוסין עושה ספק נישואין שמתא צמא ליה נישואין שמתא לא תנא: איבעיא להו. הך רבנן דאמרו לו: אלכתחלה. פליגי ואמרי אמאי מוכרת לכתחילה לצ"ש הואיל וזכה צאשה שאירסה לא יזכה צנכסיה אצל דיעבד מודו כצ"ה: או דלמא דיעבד נמי פליגי וצעי למימר מכרה צטל: תא

נפלו כי מכרה ונתנה אמאי קיים אלא רישא ודאי בזכותה נפלו סיפא אימר בזכותה אימר בזכותה לא תמכור אם מכרה ונתנה קיים: א"ר יהודה אמרו לפני ר"ג: איבעיא להו רבי יהודה אלכתחלה או אדיעבד ת"ש

א"ל לא תני אלא דבר שהו' חומר משני דרדין וקל משני דרדין והכא קל לאשה וחומר לבעל והתניא צית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר והרי קל לעניים וחומר לבעל הצי' א"ל אינו חומר לבעל הצי' שמתעמו הוא מפקיר וקשה לר"י והא קמני התם צ"ש אומרים צ' צמות דהוי קל לאיש וחומר לאשה שאינה נוטלת כחובתה צהרת צמת אמת כצ"ה וי"ל שאין זה קולא אלא חומר צמוחצר לגרשה צהרת צמת אמת אע"פ שרונה צך לאחר מייכן שמת חמור זה: סיפא אימר בזכותו נפלו בו'. תימה א"כ לצ"ה נמי תמכור לכתחילה דכיון שהיא מוחזקת הוי ספק שלה ודאי ואין ספק מוציא מיד ודאי כדאשכחן גבי שומרת יבם שנפלו לה נכסים התם א) הויא איהי ודאי ויבם ספק מוציא מיד ודאי וי"ל דהכא צודאי לישא קיימא דכל המארכ דעמו לישא הילכך לכתחילה לא תמכור אע"פ שהיא ודאי אצל התם כן עומדת לחליצה כמו לייבום והואיל והיא ודאי אמרו חכמים דתמכור לכתחילה: איבעיא להו ר"י אבתחילה קאמר או דיעבד. צפירוש רש"י מכתבת ידו כתב שני לשונות בלשון אחד פי' דקאי ארישא דקמני עד שלא תתארס מודים צ"ש וצ"ה שמוכרת ונותנת וקיים וקא מצעיא ליה השתא הך אמרו לו אי צעו למימר דלכתחילה לא תמכור אצל דיעבד מודו דמכרה קיים או דיעבד דאפי' דיעבד צעו למימר דמכרה צטל ולפ"ז הדין עמו דגריס צהויא צרימא דמייתי מה ז' מוכרה צטל אף ז' מוכרה צטל אמר להם על החדשים אנו צושים כו' ולא גריס מה שכתוב צסיפא צתר אף ז' מוכרה צטל אמר להן אף ז' לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל וזכה צאשה לא יזכה צנכסים אמר להם על החדשים כו' דודאי לא גרסינן ליה דהכי קאמר אף ז' לא תמכור והא תנן צהדיא דמודים צ"ש וצ"ה שמוכרת לכתחילה וצתוספתא נמי לא גרסינן ליה ולשון אחר פירש לכתחילה אצ"ש או דיעבד אצ"ה ולפ"ז חנוס מחקו רש"י אלא לפי שאינו כתוב צתוספתא ואין גראה לר"ת פירוש זה דהא היכי צעי אי אמרו לפניו דר"ג שקלו וטרו אליצא דצ"ש והא פריך צכולי הש"ס אטו טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן ונראה לר"ת דהכי פירשו לכתחילה וקאי ארישא דנפלו לה עד שלא תתארס דמוכרת לכתחילה וקאמרי אינהו הואיל וזכה צאשה לא יזכה צנכסים ולא תמכור לכתחילה כמו צנפלו לה משנתארכה וקא מהדר להו על החדשים אנו צושים כלומר נפלו לה משנתארכה שהם חדשים שנפלו לה מיד אנו צושים למה לא תמכור אפי' לכתחילה ואתם מגלגלין עלינו את הישינים שנפלו לה קודם אירוסין שלא תמכור לכתחילה או דלמא דיעבד אסיפא דנפלו לה צאירוסין קאי דאמרי צ"ה מוכרה קיים וקאמרי אינהו מוכרה צטל כמו נפלו לה משניסת והשיב להם על החדשים אנו צושים על אותם שנפלו משנשאת שהם חדשים למה מוכרה צטל ואתם מגלגלין את הישינים פי' לא שהן ישינים צשעת מכירה דהא צנפלו לה משנתארכה ומכרה צאירוסין איירי דחדשים הם אלא כלומר שהם ישינים כשניסת והא דלא נקט היצ"א ארישא קאי או אסיפא אלא לכתחילה או דיעבד אומר ר"ת שכן דרך הש"ס דבעי בלשון שפושט לצסוק דפשיט ש"מ דיעבד ולא הוה שייך למימר ש"מ אסיפא שאין מזכר צברייתא לא רישא ולא סיפא ת"ש דתינא כו' אמר להם אף ז' לא תמכור כלומר צזה אני מודה שהיא כאשתו לענין שלא תמכור לכתחילה והשתא פשיט שפיר דמדקאמר אף ז' מוכרה צטל ש"מ דאסיפא קאי דארישא לא הו' אמרי מוכרה צטל ועוד מדקמהדר להם אף ז' לא תמכור לכתחילה ש"מ דאסיפא קאי ועוד יש ליישב אף לפי' הקונטרס קמא גרסי' שפיר אמר להם אף ז' לא תמכור כמ"ש צספריס דה"ק הואיל וז' אשמו פירוש נפלו לה משנתארכה ונישאת וז' אשמו נפלו לה עד שלא תתארס ונתארכה מה ז' מוכרה צטל דמדנקט אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים צמכרה צאירוסין משמע דמודים שאם מכרה משנשאת דמכרה צטל אע"פ שנפלו לה משנתארכה אף ז' מוכרה צטל עד שלא תתארס ונתארכה אמר להם אף ז' לא תמכור פירוש אף ז' שנפלו לה משנתארכה ונשאת דוקא לכתחילה לא תמכור אצל דיעבד מוכרה קיים אצל קשה קת' לרש"י דה"ל נמי לר"ג להדורי להו אמאי עד שלא תתארס מוכרת לכתחילה: לא